

гриф обмеженого доступу «Для службового користування». Така інформація не може бути опублікована, а також надана за відповідним запитом. До інформації з обмеженим доступом Державіаслужба України відносить інформацію про мобілізаційні завдання та роботу, узагальнені відомості про організацію перепускного режиму в авіапідприємствах, на об'єктах цивільної авіації, узагальнені відомості про проведення контролю забезпечення безпеки пасажирів, вантажу, поштових відправлень, бортових припасів, відомості про сили і засоби аеропортів, авіапідприємств, які залучаються до регулювання кризових ситуацій в контрольованих зонах аеропортів та порядок дій персоналу в цих ситуаціях, порядок проведення перевірок стану авіаційної безпеки в аеропортах, аеродромах з використанням імітаторів зброї, вибухових речовин та інших небезпечних засобів, відомості щодо планування, організацію та виконання заходів з цивільної оборони, відомості, які містять у сукупності загальні вимоги щодо організації, виконання та забезпечення рейсів літер «А» в авіакомпаніях, аеропортах цивільної авіації та сумісного базування, відомості з режимно-секретної діяльності та інше.

Відповідно до статті 23 Закону «Про доступ до публічної інформації», рішення, дії чи бездіяльність розпорядників інформації можуть бути оскаржені до керівника розпорядника, вищого органу або суду. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації до суду здійснюється відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України.

УДК 342.9:347.824(043.2)

Калниболотчук І. П., старший лаборант,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С. Т., к.ю.н., професор

АДМІНІСТРАТИВНО–ПРАВОВІ НОРМИ ЯК ЗАСІБ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Згідно з положеннями теорії права система права включає в себе такі структурні елементи, як галузі, підгалузі та правові інститути [1, с. 260]. У свою чергу галузі права за походженням, значимістю та змістом можна класифікувати на три основні групи, а саме: профілюючі, базові (наприклад, конституційне, адміністративне, кримінальне, цивільне право); спеціальні, похідні (зокрема, фінансове, аграрне, митне, виправно-трудове право); комплексні (у їх числі господарське, екології транспортне, корпоративне та деякі інші галузі права) [2, с. 199].

В умовах розбудови в Україні адміністративного права оновлюється зміст, збагачується його предмет, змінюються форми і методи його правового впливу, розширюється функціональне призначення його норм [3, с. 26]. Ще недавно в числі основних функцій адміністративного права називались здебільшого дві: регулятивна та правоохоронна [4, с. 4]. Сьогодні ж їх набагато більше.

Предметом адміністративного права є досить великий і різноманітний масив суспільних відносин управлінського характеру, що складаються в процесі забезпечення реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб з боку органів публічної адміністрації [5, с. 12].

Виникає питання, яке місце і роль адміністративно-правових норм поряд з нормами інших галузей права в механізмах правового регулювання відносин в галузі авіації?

Повітряний кодекс України визначає поняття авіації як галузі наступним чином – це усі види підприємств, організацій та установ, діяльність яких спрямована на створення умов використання повітряного простору людиною за допомогою повітряних суден [6, с. 3]. Авіацію передусім слід розглядати як вид транспорту – одну з важливих вітчизняних транспортних галузей, що покликана задовольняти потреби населення, суспільства, держави, міжнародного співтовариства в перевезеннях із застосуванням повітряних суден.

Повітряне право, як сукупність правових норм, призначених для регулювання суспільних відносин, що складаються в галузі використання повітряного простору, є комплексним правовим явищем. Сьогодні ще немає достатніх підстав стверджувати, що це окрема самостійна галузь права. Точніше було б констатувати, що це комплексна інтегрована підгалузь транспортного права, похідна від нього. Вона поєднує в собі декілька основоположних правових комплексів окремих галузей права, до яких слід, зокрема, віднести: адміністративне право (насамперед правовідносини організаційно-управлінського характеру, а також пов'язані із забезпеченням безпеки авіації); цивільне право (відносини права власності, у т.ч. такого її інституту, як користування, та відносини, пов'язані із страхуванням і наданням послуги перевезення); господарське право (відносини, пов'язані з господарською і комерційною діяльністю експлуатантів та інших суб'єктів авіаційної галузі); екологічне право (правовідносини, пов'язані із забезпеченням екологічної безпеки).

Відомо, що адміністративне право, як конкретизуючий вияв конституційного права, є різновидом вітчизняного публічного права. Виходячи із родо-видової логічної послідовності структуризації правової системи, можна стверджувати, що повітряне право, будучи частково

похідним від адміністративного права, є різновидом публічно – правової модифікації вітчизняної системи права, яка проходить період трансформування у самостійну правову галузь.

Вітчизняне повітряне законодавство сьогодні багатоаспектне і включає в себе великий масив нормативно-правових актів. До цієї системи слід віднести Конституцію України, окремі законодавчі акти, укази Президента України постанови Кабінету Міністрів України, відомчі нормативні джерела, у т.ч. правила, накази інструкції Мінтрансу України та інших центральних органів виконавчої влади, нормативні акти Державної авіаційної адміністрації, а також нормативні акти місцевих держадміністрацій та органів місцевого самоврядування. Найбільша частка (до 70 %) в структурі правових норм повітряного законодавства належить нормам адміністративного права.

Зокрема, адміністративно-правовими нормами регулюються відносини, пов'язані: зі здійсненням органами і посадовими особами авіаційної галузі зовнішньої управлінської діяльності; з внутрішньо-організаційним функціонуванням апарату підрозділів цієї галузі, у т.ч. з регулюванням державно - службових відносин, питань кадрів; з визначенням функціональних повноважень авіаційного персоналу, а також правового статусу громадян та інших фізичних і юридичних осіб - користувачів повітряного простору, з наданням управлінських послуг; з питаннями сертифікації, реєстрації та ліцензування у цій галузі; з регулюванням використання повітряного простору та обслуговуванням повітряного руху; із забезпеченням безпеки польотів і авіації в цілому; із застосуванням заходів адміністративного примусу в цій галузі; з організацією забезпечення пошуку і рятування повітряних суден; з організацією захисту авіації від актів незаконного втручання в її діяльність.

Отже, нормам адміністративного права сьогодні належить основоположна роль в регламентації різноманітних відносин у авіаційній галузі, вони займають провідне, визначальне місце у правовому механізмі цієї галузі.

Література

1. Скакун О. Ф. Теория государства и права / О. Ф. Скакун. – Харьков: Консум, 2000. – 704 с.
2. Теорія держави і права: навч. посібник / За заг. ред. В. В.Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 386 с.
3. Голосніченко І. П. Значення адміністративного права в умовах демократичних перетворень суспільства / І. П. Голосніченко // Право України. – 1998. – № 11. – С. 21-28.

4. Коваль Л. В. Адміністративне право / Л. В. Коваль. – К.: Вентурі, 1998. – 207 с.

5. Стеценко С. Г. Адміністративне право України / С. Г. Стеценко. – К.: Атіка, 2007. – 624 с.

6. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

УДК 342.92 (043.2)

Комарніцький В. І., Казанцев А. І., студенти,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Пивовар Ю. І., к.ю.н., доцент

АВІАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОБ’ЄКТ ПОДАТКОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ

В умовах розвитку суспільних відносин в галузі цивільної авіації, що супроводжується зокрема появою реальних перспектив розширення сфери її впливу, у тому числі, внаслідок входження до вітчизняного ринку авіапослуг зарубіжних авіакомпаній, інвесторів тощо, актуальності набуває розгляд питання щодо адаптації правового поля (бази) оподаткування авіаційної діяльності.

Слід зазначити, що передувати вирішенню вказаного питання має стати передусім вивчення сутності базового поняття, що опредмечує сферу податкового правового впливу. Таким поняттям є саме «авіаційна діяльність».

Зазвичай при розкритті поняття того чи іншого виду діяльності (фінансова, правоохоронна, судова та ін.) дослідники виходять з визначення кола та характеристики суб’єктів відповідної діяльності. Не порушуючи указаний алгоритм, проведемо подібний аналіз поняття авіаційної діяльності. Безперечно, цивільній авіації, як і будь-якій іншій самостійній галузі, притаманна власна структура, тобто впорядкована та системно врегульована сукупність відповідних органів, підприємств, організацій та установ.

Аналіз вітчизняної правової бази дозволив дійти висновку, що у законодавстві України до лютого 2010 року визначення поняття авіаційної діяльності взагалі не надавалось. Першим нормативним актом, що закріпив хоча й достатньо широке трактування цього поняття став наказ Міністерства транспорту та зв’язку України «Про затвердження Положення про державного інспектора з авіаційного нагляду у Державній авіаційній адміністрації» від 09.02.2010 № 68 [1]. Згідно з пунктом 1.3 цього